

## Íblástur til Petur O.K. Olufsen, yvirdómara í Fuglafirði:

Teksturin hevur verið prentaður í danska blaðnum Information

# Et værre bøsseliv på Færøerne

Af Hogni  
Mohr, maskinsmed

Hun er en sand sveske. Det plejede vi at sige på Færøernes sydligste ø, Suduroy, om de mest tæckelige frøkener vi kendte. Engang blev jeg og min kammerat, Mortan, klippet på Teknisk Skole i Tórshavn - gratis af en elev/-en sveske. Klippingen skulle bagefter bedømmes af salige Róland, der var frisørslærer og ucamoufleret bøsse. Han komplimenterede min nye frisur og udtalte derefter i de mest urbane vendinger sin uforbeholdne begejstring for min pæne nakke. Mortan og jeg kiggede diskret på hinanden, hvorefter den ene af os udbød, at så måtte jeg nødvendigvis være en sveske med to sten.

Vi grinede længe og var meget feterede blandt de fagre kvindelige hårkunstnere og den friskfyragtige Róland.

Jeg havde også en klassekammerat, der var lidt ladylike i sin fremtoning.

Jeg ved ikke, om han var mere bøsse, end os andre, men den øjensynlig maskulin del af klassen gav dog på umiskendelig vis udtryk for sine meninger om ham: Jeg har ikke noget imod ham, men rører han mig, skal jeg skille hans bemødelige lab fra resten af hans ynkverdige legeme. Hans hænder er idag i godt behold og han er gift - med en kvinde, hvilket kun har medført en yderst sofistikeret form for sværmeriske gættier om, hvad de to egentlig laver når de krøller lagener. Det er blevet sværere at at gætte nu, for de bor ikke længere på Færøerne. Måske han blev træt af at være original.

Originalitetsbegrebet er efter mit skøn, vigtigt at behandle, hvis man har tænkt sig at gøre et ydmygt forsøg på at drøfte færøske homoseksuelles vilkår. Færøerne er et samfund af ringe størrelse, men der ligger en kæmpe stor frit anvendelig lup over øerne. Man er aldrig tildækket, og det er de andre heldigvis heller ikke.

Tager man et kig i luppen, åbenbarer der sig en kalejdoskopisk myriade af løjlerige originaler. Alt fra den gådefulde livsnyder, hvis skørbelige residens bærer det storslåede navn Christiansborg - fordi hans fader hed Kristian, til engangsgrindetyven, der til sine dages ende må bære på egenavnet, spækhuggeren.

DEN RETTE ANLEDNING, LIDT RAFFINEMENT OG EN SPIDSFINDIG ANSTIFTER, MERE SKAL DER IKKE TIL, FØR DIN KRISTNE DABSATTEST STÅR I

LYS LUE OG DU MÅ KIGGE LANGT EFTER DE SORT-FLAMBEREDE PAPIRFUG DER FLAGRER AF STED MED VINDEN, OG SLÅ DIG TIL TÅLS MED DIN NYE BENÆVNELSE - DEN STAKKEDE STUND DU ER HENVIST TIL AT LEVE PÅ DENNE GUDSFORLADTE JORD.

Eller du kan stikke af, hvis du ikke kan klare mosten.

Et sted ude i periferien af originaliteten står der nemlig nogle mennesker, som man katalogiserer efter seksuel anskuelse og ikke stort andet end det. Når vi møder en af dem må vi løse den øverste skjorteknap og foretage en diskret hyperventilering. Vi bevares, bliver utilpas. Nogle af os befænges med de mest afskyelige tvangstanker; fokuseringsøvnene er momentant sat ude af drift. Samtalen går dig på nerverne, fordi du ikke kan opfatte den. Ikke med din bedste vilje kan du stille skarpt på noget andet end denne hersens dubøse lukkemuskel. Er du så uheldig at være i besiddelse af en frodig fantasi, hænger du virkelig på den: Fra den irriterende genstand for kønsakten forgrener tankerne sig over i rent patologiske temaer, som svag resorption og appendicitis. Uden engang tilnærmelsesvis at have forstået essensen i dialogen, slår du, ganske som en lettere debil skabning, over i forventningsfuld henrykkelse, når du øjner en mulighed for at runde af og på vilkårlig vis drysse videre. Når du har rundet det første husehjørne og dermed har beskyttet dig mod det uanstændige blik, som han garanteret har affyret mod din bagperron, kan du undres over, hvor friktionsfrit du bevæger dig hen ad vejen. Du føler dig ophøjet af den grænseløse frisindethed du trods alt må være i besiddelse af når du har indladt dig på at småsnakke med en bagbordsindianer. Og du flagrer nærmest afsted og skyder barnligt genvej hjem.

Når besindelsen er vendt tilbage, konstaterer du alforfaderligt i dit stille sind, at det er vigtigt at tolerere dem der er anderledes, vise forståelse, komme forudindtagenheden til livs og acceptere dem som dine ligemænd...nja, måske det sidstnævnte kunne trænge til en udbedrende omformulering - for at undgå misforståelser, ræsonnerer du og friser lidt for dig selv idet du træder ind i kælderen, hvor nogen ligger med sin bagperron i vejret og sorterer vasketøj.

Det er ikke kun dette kollektive snæversyn, der indhegner homoseksuelle færinger så de rent faktisk kommer til at lide åndenød. Holdingen er også repræsenteret af kontante kristelige formidlere. Eksempelvis er der en mosbegrøet dansktalesne sjælehyrde, der vogter sin overkommelige skare i Fuglafjörður på Færøerne. Han bærer det noget selvmodsigende navn Peter O.K. Olufsen, idet hans mellemfingrede initialer kunne foranledige en fejlagtig tro på, at han synes, en masse ting er okay. Han mener nemlig at homoseksualiteten på Færøerne og i det hele taget er noget værre hø. Han tilråder afholdenhed. Nu kan vi lade den sidste sætning stå et øjeblik, mens vi hurtigt laver en liste over seksualitetsrat, som vi kan anbefale ham som et alternativ til Det Gamle Testamente.

De færøske bøssers emotionelle reaktioner på denne dårligt tilslorede distance, som mange af deres landsmænd har til dem, er utvivlsomt individuelle. Derfor er det en temmelig uigennemførlig opgave at forsøge at registrere disse. Men, det urokelige tabu, der hersker omkring denne pudsig seksuelle opfattelse, splinter nok på et meget tidligt tidspunkt i deres liv, ethvert spirende håb om en normal tilværelse i rummelige indlandske omgivelser, hvor man kunne gå på fjeldvandring med sin kønsnærmest kongruente kæreste. Jo, tanken forekommer voldsomt grotesk.

De yngste og mest frejdige afslører for os, at de drømmer om at leve sammen med en færøsk ven i færøske omgivelser. De siger det henslængt, som om det var den mest banale ting på Kloden. Så bliver vi noget så mærkeligt glade, og drager ubevidst et lettelsens suk når deres mærkelige seksualitet bliver bagatelliseret af dem selv. Måske fordi vort eget ambivalente forhold til den lettes. Vi er også ualmindelig sympatiske, når de i næste åndedrag åbenbarer at de hjem-søges af en angst for at forvandles til ensomme og tavse mænd med en uigenemtrængelig facade, hvis de ikke får levet deres seksualitet ud. Det har de sagt til færøsk fjernsyn, der har besøgt dem - i Danmark. Pludselig kan vi registrere udfaldet af de følelses-mæssige voldshandlinger, vi har forvædet mod vort lands egne sønner. De flygter fra os. Enkelte er tilsyneladende så brite, at de ved fogedforbud sikrer sig at ikke engang deres jordiske rester nogensinde skal

vende tilbage til deres fædreland. Tilbage sidder i mange tilfælde grædende mødre og indesluttede fædre.

En beskedent rest dvæler ved øerne. Det er de muntre personligheder med en slags urørlig kæledæggestatus, som overlever i kraft af deres slidstærke karismatiske gaver og overlegne begavelse, der overskygger deres seksuelle væremærke. Det hjælper, hvis de desuden besidder et ydmygt bambi-blik, har et begrænset korporligt omfang og dufter som tører - for ikke at virke truende på det maskuline publikum.

Hvis man agter at finde de homoseksuelle færinger i Danmark, kommer man på en vanskelig opgave. Det passer dem sikkert også glimrende. Den mørkebrune uafhængighedstrøje, som er vores kendetegn, er næppe det første der falder dem ind at tage på. Til sammenligning kunne jeg også godt tænke mig at nogenbade ude på Bellevue Strand, men jeg føler en vis modvilje i forbindelse med sådan uden videre at blotlægge mine beskedne mandlige familiejuveler - jeg risikerer jo at støde ind i en af mine landsmænd, hvilket ville give anledning til optil flere kærlige øgenavne. Sådan er vi eksotiske småsamfundsborgere nu engang.

Måske higer homoseksuelle færinger ikke i særlig stor grad efter sympati. Men jeg tror, at der altid ligger et vist potentiale i sympati. Det underfundige engelske sprog skiller mellem ordene sympathy og empathy. Du kan være sympatisk overfor din ven, fordi hans mor er død, men idet din egen mor endnu er i live, vil din forståelse for hans potentielle sorg være begrænset. Hvis din egen mor allerede befandt sig i højere luftlag, og du selv havde følt sorgens stikkende smerte, kunne du være empatisk. Du ville kunne identificere dig direkte med din vens sorg.

Med lidt assistance fra fantasien, kan vi også være empathiske overfor homoseksuelle. En tilstand, der skulle have til formål at skabe forståelse og derved overflodiggøre empatien. Lad os effektivere en præmortem livsrevy og opfange og frasortere de situationer i vores liv, hvor vi har følt os mest udstødt og hjælpeløse. Bagefter kan vi prøve på at forestille os, hvordan vi ville overkomme en evigt tilbagevendende dagligdag, hvis essens netop bestod af disse nagende og optærende følelser. Hvis du nogenlunde forstår disse sjælelige

kvaler, som mange homoseksuelle nages af, og du modsat ved, hvordan næstekærlighed føles, så har du dannet basis for empathiens kraftfulde motivation. Vi kan motiveres til at vende sabelen mod os selv og bekæmpe den åndelige forurening, der er påført os af snævre religiøse og moralske fortolkninger, som amputerer det menneskelige potentiale til det rene ingenting. Ofte med det til følge at mennesket som begreb reduceres til en kedelig klump kagedej, som man kan ælte sammen med adskillige andre kedelige klumper kagedej, så at der stadigvæk er tale om en kedelig klump kagedej. Hvis en rynket rosin har forvildet sig ind i klumpen, fjernes den hastigt og tværes hensynsløst ned i skraldespanden.

At folk vil bedrages er en gammel nyhed. Vi vil altid have denne teatraliske renhed omkring os - måske så vi kan føle, at vi falder ind i miljøet. Hvis man er ude og spiser fint, synes man at det er noget svineri, når man ser en af tjenerne få sig en hurtig smøg, eller klø sig et sted oppe i snabelen. Det gider vi ikke se på. Hvis det skal være rigtig fint, skal sådan noget ikke forekomme. Men, tjeneren vil sgu alligevel gøre det, omend det er nødvendigt, at det foregår i baglokalerne. Samfundets afsporede moralbegreber kræver af os, at vi skal være så påtaget urealistiske, at det nogen gange kan fremprovokere brækformennelser.

Franco Maresco, italiensk new age video-satiriker,

udtaler, at vi er allesammen grimme og ulækre, skider og bøvs og skal dø engang. Dette er en sandfærdig konstatering, der kunne tyde på en vis menneskelig udvikling. Desværre ned-arves erfaringer ikke, så sandsynligvis forsvinder denne udtalelse ned i de uopfangede ytringers bundløse dyb, i stedet for at opnå den bibel-status, den fortjener.

Det er ejendommeligt, i hvor lille en grad vi er i stand til at bruge vores sansesapparat - øjne, ører og sådan noget. Fysisk er vi så godt udstyret til at opfatte korrekt, at der ikke skulle være plads til sandhedsforskydende begreber som myter om minoriteter og deslignende. Siden det modsatte på ubestridelig vis er tilfældet vil jeg, uden den mindste medfølelse, benytte lejligheden til at udskrive en dødsattest over de tallose myter om maskulinitet kontra femininitet. Det er grueligt fejlagtigt at tro, at kraftløse kvindeagtige bøssetyper med spagetiarme er skrøbeligere skabninger end seje røds-kæggede sømænd med overarme i baldedykkelse. Betingelserne for en bøsses overlevelse i et minisamfund er jernhårde. Nogle af de få færøske bøsser, som jeg har mødt har været uforholdsmæssigt robuste - mentale jægersoldater af rang, der besejrede dagen og overlevede - og dog, når bølgerne når en vis højde, må selv de største skibe søge nærmeste havn, uanset hvor i verden den måtte findes.



**Sølva og Bergmenn**  
spæla hetta vikuskiftið

**STOKKASTOVAN Í RUNÁVÍK**  
Tlf. 448850